Europos Parlamentas
2014-2019

Plenarinio posėdžio dokumentas

B8-0652/2017

22.11.2017

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį

dėl padėties Jemene
(2017/2849(RSP))

Elena Valenciano, Victor Boştinaru, Knut Fleckenstein
S&D frakcijos vardu

B8-0652/2017

Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Jemene
(2017/2849(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Jemeno, ypač į 2017 m. birželio 15 d.[1] ir 2016 m. vasario 25 d.[2] rezoliucijas dėl humanitarinės padėties Jemene ir 2015 m. liepos 9 d. rezoliuciją dėl padėties Jemene[3],

– atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 21 d. Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Federicos Mogherini pareiškimą dėl padėties Jemene,

– atsižvelgdamas į už humanitarinę pagalbą ir krizių valdymą atsakingo Komisijos nario Christoso Stylianideso 2017 m. lapkričio 11 d. pareiškimą dėl humanitarinės padėties Jemene,

– atsižvelgdamas į 2017 m. balandžio 3 d. Tarybos išvadas dėl padėties Jemene,

– atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 16 d. Pasaulio maisto programos (PMP), Jungtinių Tautų Vaikų fondo (UNICEF) ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) bendrą pareiškimą, kuriame raginama nedelsiant nutraukti humanitarinės pagalbos blokadą Jemene,

– atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos (JT ST) rezoliucijas dėl Jemeno, ypač į rezoliucijas Nr. 2216, 2201 ir 2140,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,

A. kadangi vis didėja smurto ir oro smūgių mastai Jemene, ypač nuo 2015 m. kovo mėn.; kadangi humanitarinė padėtis Jemene ir toliau yra katastrofiška; kadangi JT Maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO) paskelbė, kad paskelbė, kad aprūpinimo maistu požiūriu padėtis Jemene yra sunkiausia pasaulyje ekstremalioji situacija; kadangi, JT Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA) duomenimis, 17 milijonų žmonių Jemene reikia pagalbos maistu, o 7 milijonai iš jų patiria ekstremaliąją situaciją aprūpinimo maistu požiūriu; kadangi 2,2 milijono vaikų kenčia dėl didžiulio išsekimo, susijusio su nepakankama mityba, ir dėl priežasčių, kurioms galima užkirsti kelią, kas dešimt minučių miršta vienas vaikas; kadangi Jemene šalies viduje perkeltų žmonių skaičius siekia 2 mln., o sugrąžintųjų – 1 mln.;

B. kadangi, Jungtinių Tautų duomenimis, Jemene galimai cholera užsikrėtė daugiau nei 925 000 gyventojų ir dėl šios ligos mirė 2 200 žmonių;

C. kadangi tebevykstantis konfliktas daro poveikį maisto produktų importui, nuo kurio

[1] Priimti tekstai, P8_TA(2017)0273.
[2] Priimti tekstai, P8_TA(2016)0066.
[3] Priimti tekstai, P8_TA(2015)0270.

Jemenas yra labai priklausomas, taip pat transportui, infrastruktūrai ir maisto produktų gamybai, kurios apimtys ir taip mažos; kadangi Jemeno kaimo vietovių gyventojai dar prieš konfliktą buvo itin pažeidžiami; kadangi vien tik teikiant pagalbą negalima patenkinti 28 milijonų Jemeno gyventojų poreikių ir kadangi reikia rasti ilgalaikių tvarių vystymosi ir žemės ūkio sprendimų bei užtikrinti didesnį gyventojų atsparumą;

D. kadangi humanitarinė padėtis Jemene dar labiau pablogėjo, kai Saudo Arabijos vadovaujama koalicija 2017 m. lapkričio 6 d. ėmėsi šalies sausumos, jūros ir oro sienų blokados; kadangi vėl buvo atidaryti Adeno jūrų uostas ir al Vadeos sausumos sienos kirtimo punktas; kadangi vis dėlto Hodeidos ir Salifo uostai ir Sanos oro uostas, kuriuos 2015 m. kovo mėn. užėmė Houthi sukilėliai ir per kuriuos į Jemeną patenka maždaug 80 proc. importuojamų prekių, iki šiol yra blokuojami;

E. kadangi toliau tęsiama blokada didžiausią poveikį daro civiliams gyventojams ir kadangi Houthi kovotojai patiria mažiausią poveikį; kadangi į šalį neįmanoma įvežti tokių būtiniausių prekių, kaip maistas ir medicininiai reikmenys; kadangi tęsiant blokadą iki 2018 m. sausio mėn. būtų sunaudotos maisto produktų atsargos, kurias valdo Pasaulio maisto programa ir kurios skirtos 7 milijonams žmonių, kuriems kyla bado grėsmė, būtų padaryta žala pažangai, pasiektai kovojant su cholera, ir kiltų grėsmė gyvybes gelbstinčioms chirurginėms operacijoms ir pagrindinei sveikatos priežiūrai;

F. kadangi JT humanitarinės pagalbos koordinatorius Mark Lowcock išreiškė rimtą susirūpinimą dėl sunkėjančios humanitarinės krizės Jemene ir paragino nedelsiant atkurti visapusišką galimybę nevaržomai patekti į šalį;

G. kadangi JT ST rezoliucijoje Nr. 2216 aiškiai numatyta, kad Sankcijų komitetas asmenis gali priskirti prie asmenų „trukdančių teikti humanitarinę pagalbą Jemenui“; kadangi 2017 m. rugpjūčio 17 d. JT ST pripažino, kad šis konfliktas yra pagrindinė bado priežastis;

H. kadangi pastarosiomis savaitėmis Sanoje ir jos apylinkėse suintensyvėjo koalicijos vykdomi oro smūgiai, kurių metu žuvo ir buvo sužaloti civiliai gyventojai ir sunaikinta infrastruktūra; kadangi po šių antskrydžių Houthi sukilėliai 2017 m. lapkričio 4 d. paleido balistines raketas į pagrindinį Rijado tarptautinį civilinį oro uostą; kadangi šiais metais į Saudo Arabijos teritoriją buvo paleista dar dešimtys raketų; kadangi pagal ginkluotų konfliktų teisę draudžiama prieš civilius rengti tyčinius neproporcingai didelio masto išpuolius nesirenkant taikinių; kadangi tokie išpuoliai laikomi karo nusikaltimais, o juos vykdantys asmenys gali būti už juos persekiojami;

I. kadangi karas Jemene yra platesnio Saudo Arabijos ir Irano tarpusavio konflikto padarinys; kadangi vietos ir regioniniais konfliktai yra labai susiję tarpusavyje ir kadangi padėtis Jemene gali sukelti daugiau regioninio masto padarinių ir dėl jos kyla grėsmė stabilumui visame regione, visų pirma Somalio pusiasalyje, Raudonosios jūros regione ir apskritai Artimuosiuose Rytuose; kadangi „Arabijos pusiasalio Al Kaida“ sugebėjo pasinaudoti pablogėjusia politine ir saugumo padėtimi Jemene, išplėsti savo veiklą vietoje ir padidinti savo teroristinių išpuolių skaičių ir mastą; kadangi „Arabijos pusiasalio Al Kaida“ ir vadinamoji grupuotė „Islamo valstybė“ (ISIS / „Da'esh“) įsitvirtino Jemene ir vykdo teroristinius išpuolius, kurių metu žūsta šimtai žmonių;

J. kadangi prieš Houthi ir Saleho pajėgas vykdomas tarptautinis ginklų embargas; kadangi

savo 2016 m. vasario 25 d. rezoliucijoje Parlamentas ragino imtis iniciatyvos, siekiant įvesti ES ginklų embargą Saudo Arabijai vadovaujantis 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendrąja pozicija 2008/944/BUSP dėl ginklų eksporto;

K. kadangi Jemenui skirtas ES finansavimas 2018–2020 m. laikotarpiu sudaro 150 mln. EUR ir jis daugiausia skirtas atsparumui didinti svarbiausiose srityse, kaip antai maisto tiekimo saugumas ir mityba, pagrindinėms valdymo problemoms spręsti ir valstybės institucijų bei pagrindinių viešųjų paslaugų teikimo atkūrimui;

1. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl nerimą keliančio humanitarinės padėties blogėjimo Jemene, kurį apibūdina paplitęs maisto stygius ir nepaprastai prasta mityba, choleros protrūkis, išpuoliai prieš civilius gyventojus, medikus ir pagalbos darbuotojus nesirenkant taikinių, civilinės ir medicininės infrastruktūros naikinimas, nesibaigiantys oro antpuoliai, balistinių raketų smūgiai, karo veiksmai sausumoje ir apšaudymas artilerijos ugnimi, nepaisant pakartotinių raginimų nutraukti karo veiksmus;

2. reiškia susirūpinimą dėl augančios įtampos tarp Saudo Arabijos ir Irano; ragina nedelsiant atverti visus šalies uostus ir sausumos ir oro sienas, įskaitant esančius tose vietovėse, kurias laiko užėmusios opozicinės pajėgos, kad būtų galima skubiai vykdyti gyvybių gelbėjimo veiksmus; pabrėžia, kad dėl blokados plačiu mastu dar labiau pablogėjo jau ir taip katastrofiška humanitarinė padėtis;

3. mano, kad koalicijos priemonės, kuriomis siekiama atnaujinti Adeno uosto operacijas ir atverti al Vadeos sienos kirtimo punktą, yra žingsnis teisinga kryptimi; ragina koaliciją užtikrinti, jog būtų atnaujinta Hodeidos ir Salifo uostų veikla ir atvertos sausumos sienos, kad būtų galima teikti humanitarinę pagalbą ir tiekti pagrindines komercines prekes;

4. primena, kad Houthi sukilėliai ir buvusiam prezidentui Ali Abdallahui Salehui ištikimos pajėgos, blokuodami civiliams gyventojams skirtą humanitarinę pagalbą ir tokiu būdu darydami dar didesnę žalą civiliams gyventojams, taip pat pažeidė ginkluotų konfliktų teisę;

5. ragina visas susijusias šalis sudaryti galimybę visapusiškai humanitarinei pagalbai skubiai patekti į konfliktų apimtas vietoves, kad ji pasiektų tuos, kuriems jos reikia; ragina Tarybą ir JT ST, įgyvendinant JT ST rezoliuciją Nr. 2216, nustatyti asmenis, trukdančius teikti humanitarinę pagalbą Jemenui, ir taikyti jiems tikslingas sankcijas;

6. griežčiausiai smerkia visų konflikto šalių, įskaitant jų regioninius bei tarptautinius rėmėjus, vykdomą smurtą ir visus išpuolius prieš civilius gyventojus; smerkia Houthi ir Saleho pajėgų vykdytą Saudo Arabijos miestų apšaudymą raketomis nesirenkant taikinių, ypač pagrindinio Rijado tarptautinio civilinio oro uosto apšaudymą 2017 m. lapkričio 4 d.; taip pat smerkia koalicijos vykdomus neproporcingo masto oro smūgius nesirenkant taikinių – jų metu žūsta ir sužalojami civiliai gyventojai ir naikinama civilinė ir medicininė infrastruktūra;

7. reiškia didelį susirūpinimą dėl toliau vykdomų oro antpuolių ir karo veiksmų sausumoje, dėl kurių padėtis tapo nestabili ir tuo naudojasi teroristinės ir ekstremistinės organizacijos, kaip antai ISIS („Da'esh“) ir „Arabijos pusiasalio Al Kaida“; ragina Jemeno vyriausybę prisiimti atsakomybę kovoje su ISIS („Da'esh“) ir „Arabijos

pusiasalio Al Kaida“; pabrėžia, kad visos konflikto šalys turi imtis ryžtingų veiksmų prieš šias grupuotes, kurių veikla kelia didžiulę grėsmę deryboms dėl sprendimo ir saugumui regione bei už jo ribų;

8. pabrėžia, kad atsakomieji veiksmai ir tolesni oro smūgiai tik pablogins humanitarinę krizę ir civilių gyventojų kančias, ir ragina nedelsiant nutraukti ugnį; pakartoja savo raginimą visoms šalims ir jų regioniniams bei tarptautiniams rėmėjams laikytis tarptautinės humanitarinės teisės ir tarptautinės žmogaus teisių teisės, užtikrinti civilių gyventojų apsaugą ir susilaikyti nuo tiesioginių veiksmų prieš civilinę infrastruktūrą, ypač medicinos įstaigas ir vandens sistemas; primena, kad tyčiniai veiksmai prieš civilius gyventojus ir civilinę infrastruktūrą, įskaitant ligonines ir medikus, yra sunkus tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimas; ragina tarptautinę bendruomenę užtikrinti tarptautinį asmenų, atsakingų už Jemene įvykdytus tarptautinės teisės pažeidimus, baudžiamąjį persekiojimą; todėl visapusiškai remia Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos sprendimą atlikti nuodugnų nusikaltimų, įvykdytų Jemeno konflikte, tyrimą; pabrėžia, kad atsakomybės už pažeidimus užtikrinimas nepaprastai svarbus norint rasti ilgalaikį konflikto sprendimą;

9. primena, kad konfliktas Jemene negali būti sprendžiamas karinėmis priemonėmis ir kad krizė gali būti įveikta tik užtikrinus Jungtinių Tautų vadovaujamą įtraukų derybų procesą, į kurį būtų įtrauktos visos susijusios šalys, kuriame visapusiškai ir prasmingai dalyvautų moterys ir kuris nuvestų į įtraukų politinį sprendimą; dar kartą išreiškia savo paramą Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) pastangoms sudaryti palankias sąlygas deryboms atnaujinti ir ragina visas konflikto šalis veikti konstruktyviai ir nekeliant išankstinių sąlygų šioms pastangoms; pabrėžia, kad, siekiant sudaryti galimybes grįžti prie tinkamo politinio proceso, būtina įgyvendinti pasitikėjimo stiprinimo priemones, pvz., paleisti politinius kalinius, imtis neatidėliotinų veiksmų siekiant ilgalaikio ugnies nutraukimo, taikyti JT stebimo pajėgų išvedimo mechanizmą, sudaryti palankesnes sąlygas teikti humanitarinę pagalbą bei vykdyti komercinę veiklą, vykdyti „antrojo kelio“ iniciatyvas dalyvaujant politiniams, saugumo ir pilietinės visuomenės veikėjams;

10. ragina Tarybą veiksmingai skatinti laikytis tarptautinės humanitarinės teisės nuostatų, kaip numatyta atitinkamose ES gairėse; ypač pakartoja, kad visos ES valstybės narės turi griežtai taikyti Tarybos bendrojoje pozicijoje 2008/944/BUSP nustatytas taisykles ir nutraukti ginklų pardavimą visoms kariaujančioms šalims Jemene; todėl primena savo raginimą pradėti vykdyti iniciatyvą taikyti ES ginklų embargą Saudo Arabijai, atsižvelgiant į rimtus įtarimus dėl Saudo Arabijos Jemene vykdomų tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimų ir į tai, kad toliau teikiant leidimus parduoti ginklus Saudo Arabijai būtų pažeista Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP;

11. ragina EIVT ir Komisiją koordinuojant veiksmus su tarptautinėmis finansų institucijomis padėti atkurti Centrinio banko Sanoje veiklą, kad jis galėtų vykdyti savo neutralias ir nepriklausomas funkcijas vadovaujant nešališkai administracijai, siekiant užtikrinti stabilias Jemeno gyventojų gyvenimo sąlygas;

12. teigiamai vertina tai, jog ES ir jos valstybės narės yra pasirengusios didinti humanitarinę pagalbą gyventojams visoje šalyje, kad būtų tenkinami augantys poreikiai ir telkiama parama vystymuisi, reikalinga projektams esminės svarbos sektoriuose finansuoti; teigiamai vertina įsipareigojimus, prisiimtus aukšto lygio paramos teikėjų renginyje,

skirtame humanitarinei krizei Jemene, ir pabrėžia, jog būtinas humanitarinės veiklos koordinavimas vadovaujant JT, kad būtų palengvintos Jemeno gyventojų kančios; dar kartą ragina visas šalis vykdyti paramos teikėjų renginyje prisiimtus įsipareigojimus ir prisidėti prie humanitarinės pagalbos poreikių problemos sprendimo;

13. teigiamai vertina tai, kad buvo pradėti vykdyti FAO ir Pasaulio banko projektai, kuriais siekiama teikti tiesioginę pagalbą skurstantiems ir maisto stygių patiriantiems Jemeno žmonėms ir užtikrinti didesnį ilgalaikį žemės ūkio atsparumą; pabrėžia, kad finansiniu ir politiniu požiūriu turi būti padaryta daugiau siekiant suteikti skubią humanitarinę pagalbą, taip pat paremti pastangas išspręsti konfliktą ir užtikrinti darnų vystymąsi ir maisto tiekimo saugumą, nes tai vienintelės priemonės, galinčios užtikrinti ilgalaikę ir tvarią taiką Jemene;

14. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos generaliniam sekretoriui, Arabų Valstybių Lygos generaliniam sekretoriui ir Jemeno vyriausybei.